

WYTYCZNE NA LATA DLA PROJEKTÓW DEMONSTRACYJNYCH W RAMACH INSTRUMENTU LIFE-ŚRODOWISKO

(2004/C 191/02)

Podstawowym celem LIFE, jedyne europejskiego instrumentu finansowego poświęconego wyłącznie zagadnieniom środowiska naturalnego, jest wsparcie szóstego wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego, jego czterech priorytetów oraz siedmiu strategii tematycznych.

Komisja wykorzysta niniejsze wskazówki, mimo że nie są one prawnie wiążące, do oceny wagi złożonych wniosków w sprawie projektów demonstracyjnych w ramach LIFE-Środowisko w perspektywie interesu Wspólnoty. Wnioskodawcy powinni uwzględnić, że jest mało prawdopodobne, aby wnioski dotyczące zagadnień znajdujących się poza zakresem wymienionych poniżej priorytetów były współfinansowane. Niniejsze wytyczne są dostępne także na stronie internetowej LIFE pod następującym adresem: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

I. ZASADY OGÓLNE

Projekty w ramach instrumentu LIFE-Środowisko powinny opierać się w możliwym największym stopniu na wynikach wspólnotowych programów badawczych oraz na obiecujących technologiach rozwijanych przez sektor przemysłowy. Omawiane projekty powinny dostarczać wyniki, które mogłyby stać się podstawą do szerokich działań w zakresie upowszechniania, na przykład przy wsparciu funduszy strukturalnych.

Instrument LIFE-Środowisko wspiera innowacyjne projekty demonstracyjne⁽¹⁾ w duchu strategii z Göteborga, w szczególności projekty przyczyniające się do procesu lizbońskiego poprzez dodanie wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych do korzyści osiąganych w dziedzinie środowiska naturalnego oraz poprzez budowanie podejścia opartego na wiedzy.

Zgodnie z planem działania dla technologii środowiskowych⁽²⁾, LIFE-Środowisko wspiera projekty prowadzące do:

- identyfikacji obiecujących technologii środowiskowych lub podejść (lub metod lub procesów), oraz identyfikacji przeszkód w ich rozwijaniu, które doprowadzi do znalezienia rozwiązań pozwalających na pokonanie tych przeszkód.

W celu osiągnięcia najlepszych wyników, projekty powinny w jak największym stopniu:

- wspierać możliwie najszersze zastosowanie naukowo sprawdzonych technologii/podejść (tzn. projekty sieci, upowszechnianie wyników przez właściwe organy, itp.);
- integrować środki budowania zdolności;

(¹) Tylko projekty charakteryzujące się wysokim stopniem innowacyjności mogą ubiegać się o rangę innowacyjnych w tym kontekście (odnosi się to do nowych technologii lub metod, będących wynikiem studium lub badania, które mają wpływ na wszystkie lub większość procesów produkcyjnych lub usług).

(²) Patrz: KOM(2004) 38 ośt., Bruksela, 28.1.2004 „Pobudzenie technologii na rzecz stałego rozwoju: Plan działania dla Unii Europejskiej w obszarze technologii środowiskowych”.

- włączać instytucje finansowe w upowszechnianie technologii/podejść rozwiniętych dzięki projektom.

Projekty powinny dotyczyć najistotniejszych kwestii związanych z ochroną środowiska w całym cyklu życiowym danego procesu lub produktu. Pomoc w ramach instrumentu LIFE-Środowisko zostanie przydzielona najlepszym wnioskom pod względem innowacyjnych rozwiązań istotnych kwestii ochrony środowiska, prowadzącym do realnych oraz ilościowo i jakościowo wymiernych konkretnych wyników. Propozycje projektów muszą być widzialne oraz rozsądne z technicznego i finansowego punktu widzenia. Powinny zawierać element upowszechniania wiedzy. Szczególnie istotny jest charakter demonstracyjny projektów: projekty muszą być wdrażane na taką skalę techniczną, która pozwoli dokonać oceny w zakresie technicznej i ekonomicznej trwałości wprowadzenia projektu na dużą skalę. Instrument LIFE-Środowisko nie jest ukierunkowany na badania naukowe lub inwestycje w zakresie istniejących technologii. Jego celem jest pokonanie przepaści między wynikami badań naukowych i rozwoju a ich szerokim wprowadzeniem w życie/na rynek. Gdzie właściwe, instrument LIFE stanowi uzupełnienie wspólnotowych programów badawczych oraz funduszy strukturalnych i programów rozwoju obszarów wiejskich, i tym samym wzmacnia synergię i wartość dodaną zakończonych i trwających prac.

II. CELE SZCZEGÓŁOWE

Wytyczne określają dalej priorytety w ramach pięciu celów wymienionych w art. 4 rozporządzenia w sprawie instrumentu LIFE⁽³⁾ zgodnie z kierunkami i podejściami określonymi w szóstym wspólnotowym programie działań w zakresie środowiska naturalnego.

1. Stały rozwój i zagospodarowanie przestrzenne, także w obszarach miejskich i przybrzeżnych.**1.1. Stały rozwój miast⁽⁴⁾**

- 1.1.1. Rozwój i wspieranie planów zrównoważonego transportu miejskiego w miastach i aglomeracjach (zmniejszenie zapotrzebowania na transport miejski, wzrost udziału transportu publicznego, popieranie mniej zanieczyszczających środków transportu i poprawa skutków funkcjonowania całego systemu transportu w punkcie widzenia ochrony środowiska).

(³) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego (WE) nr 1655/2000 z 17 lipca 2000 r. dotyczące instrumentu finansowego na rzecz ochrony środowiska (LIFE).

(⁴) Szczególna uwaga zostanie poświęcona projektom, które mogą być wykorzystane do wsparcia przygotowanej przez Komisję strategii tematycznej związanej ze środowiskiem miejskim – http://www.europa.eu.int/comm/environment/urban/thematic_strategy.htm

1.1.2. Wdrożenie zintegrowanego zarządzania ochroną środowiska w miastach i aglomeracjach, włącznie ze skutecznym zmniejszeniem poziomu hałasu, pochodzącego w szczególności z działań związanych z transportem i budownictwem, oraz osiągnięcie konkretnych celów w ochronie środowiska.

1.2. Zarządzanie jakością powietrza

1.2.1. Wsparcie planów i programów wynikających z wykonania ramowej dyrektywy 96/62/WE w sprawie jakości otaczającego powietrza oraz wykonania dyrektyw pochodnych, poprzez zapewnienie innowacyjnych rozwiązań prowadzących do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza lub wsparcie wdrażania, monitorowania i oceny tych planów i programów poprzez wykorzystanie wskaźników oddziaływania na zdrowie i środowisko, włącznie ze wskaźnikami biologicznymi (1).

2. Zrównoważone zarządzanie wodami podziemnymi i powierzchniowymi (2)

2.1. Oddziaływanie działalności rolniczej i w dziedzinie leśnictwa na jakość wody w odniesieniu do konsekwencji dla gospodarowania dorzecziami (wody powierzchniowe i podziemne) i środowiska morskiego (eutrofizacja). Obejmuje to kwestie związane z pestycydami, zanieczyszczeniem składników pokarmowych i eutrofizacją, zawartością azotu w murawach i gruntach ornych, biorąc pod uwagę ilościowe aspekty właściwe dla zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi.

2.2. Poprawa zarządzania ściekami i technologii ich oczyszczania w celu poprawy jakości ścieków i większych potrzeb ponownego użycia. Ponowne użycie tzw. „szarej wody”, włącznie z wodą deszczową, oraz ponowne wykorzystanie ścieków rolniczych.

2.3. Wycofywanie, zaprzestanie zrzutów i emisji oraz strat niebezpiecznych substancji.

2.4. Zapobieganie powodzi i kontrola w kontekście zarządzania dorzecziami.

3. Minimalizacja wpływu działalności gospodarczej na środowisko.

3.1. Czyste technologie

3.1.1. Działania objęte dyrektywą dotyczącą zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC), w tym konkretnie:

- a) wdrożenie bardziej zaawansowanych technik (w związku z ochroną środowiska naturalnego) niż opisane jako najlepsze dostępne techniki (BAT) w dokumentach referencyjnych dla BAT. Należy

(1) Wskaźniki biologiczne = organizmy lub zespoły organizmów reagujące na czynniki środowiskowe zmianą funkcji życiowych i/lub zmianą struktury chemicznej i umożliwiające w ten sposób określenie stanu jakości środowiska.

(2) Szczególna uwaga zostanie poświęcona projektom wspierającym spójne, zrównoważone i zintegrowane podejście do zarządzania zasobami wodnymi zgodnie z kierunkami i zaleceniami ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2000/60/WE z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej).

wyraźnie opisać stopień innowacyjności w porównaniu do technik określonych w dokumentach referencyjnych dla BAT (3);

- b) sektory, dla których nie zostały jeszcze opracowane dokumenty referencyjne, mające na celu zajęcie się wymienionymi w załączniku IV dyrektywy zagadnieniami związanymi z BAT.

3.1.2. Wsparcie działań mających na celu pokonywanie przeszkód w rozwoju czystych technologii nieobjętych dyrektywą IPPC, w szczególności podejmowanych przez MSP.

3.2. Zmniejszenie emisji gazów powodujących efekt cieplarniany

3.2.1. Rozwijanie innowacyjnych technik i metod, które znacząco i ilościowo zmniejszą emisję gazów cieplarnianych (we wszystkich sektorach, w szczególności w sektorze przemysłowym i energetycznym, w transporcie, rolnictwie, leśnictwie i gospodarce odpadami).

3.2.2. Innowacyjne zastosowania wykorzystujące odnawialne źródła energii w celu wytwarzania i (<10MW) dystrybucji energii cieplnej i elektrycznej o lokalnym lub małym zasięgu, stanowiące uzupełnienie dla innych wspólnotowych programów finansowania w obszarze energii.

4. Zapobieganie tworzeniu, ponowne wykorzystanie, odzyskiwanie i recykling wszystkich rodzajów odpadów

Priorytety w porządku malejącym:

4.1. Zapobieganie powstawaniu odpadów w przypadku istotnych strumieni odpadów w zakresie ilości oraz oddziaływania na środowisko, włączając innowacyjne środki służące:

4.1.1. zmniejszaniu ilości odpadów poprzez wpływanie na produkcję i/lub konsumpcję, nie przenosząc nacisków w zakresie ochrony środowiska na inne fazy cyklu życiowego danego zasobu lub inne działy środowiska;

4.1.2. zmniejszenie ryzyka związanego z niebezpiecznymi substancjami w produktach.

4.2. Ponowne wykorzystanie produktów, ich części lub przedłużenie cyklu życiowego produktów w taki sposób, aby zmniejszyć ich oddziaływanie w trakcie ich cyklu życiowego poprzez:

4.2.1. wykazanie rynkowej dopuszczalności systemów wtórnego wykorzystania;

(3) Patrz: kompletny spis sektorów przemysłu, w których opracowane zostały dokumenty referencyjne BREF: <http://eippcb.jrc.es/pages/FAactivities.htm>

- 4.2.2. projektowanie innowacyjnych systemów wtórnego wykorzystania, odpowiadających rzeczywistemu popytowi rynkowemu.
- 4.3. Wspieranie recyklingu poprzez:
- 4.3.1. rozwijanie innowacyjnych systemów bardziej efektywnego sortowania odpadów dla ułatwienia recyklingu baterii, opakowań, pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odpadów z wyposażenia elektrycznego i elektronicznego;
- 4.3.2. usunięcie barier technicznych i/lub wykazanie nowego wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu, mogących potencjalnie zwiększyć korzyści środowiskowe recyklingu w szczególności tworzyw sztucznych, gum (kautuczku) i baterii lub innych materiałów, które normalnie nie podlegają recyklingowi.
5. **Zmniejszenie oddziaływania produktów i usług na środowisko**
- 5.1. **Ekologiczne projektowanie produktów i usług**
- 5.1.1. Zmniejszenie oddziaływania na środowisko naturalne poprzez ingerencję w cykl życiowy produktów lub grup produktów poprzez innowacyjne projektowanie (np. poprzez schematy oznaczeń ISO typ I) oraz poprawę przepływu informacji w łańcuchu zaopatrzenia (np. poprzez oznaczenia ISO typ III).
- 5.2. **Zmniejszenie oddziaływania na środowisko podczas użytkowania produktów i usług**
- 5.2.1. Wspieranie bardziej ekologicznych przyzwyczajeń i wzorców konsumpcji w odniesieniu do produktów i usług, które ogólnie w istotny sposób oddziałują na środowisko naturalne ze względu na ich powszechne zastosowanie lub ich nieodłączny charakter.
-